

ABONAMENTUL:

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Jun. an 36 Lei = 72 Cor.
 Tril. luni 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul unui număr e de
 25 bani sau 50 fil.
 Telefon p. oraș și in-
 terurban Nr. 760.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada numărul 1 a.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarif.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

Călătoria dlui Vaida.

Telegramele sosite din străinătate, cu privire la primirea făcută, acolo, dlui Vaida Voevod, sunt din cele mai edificatoare și o bună parte din presa capitalei a început să ia notă cu satisfacție de succesele obținute la Paris și Londra de premierul român, întru cât aceste succese diplomatice, sunt de natură să servească marea cauză a românismului.

D. Alex. Vaida Voevod, grație inteligenței, tactului său și modului precis cum cunoaște problemele naționale, a reușit încă dela primele clipe ale șederei sale în Franța, să atragă atenția cercurilor oficiale de acolo, asupra punctului de vedere românesc.

Insuși d. Clemenceau, s'a lăsat convins după cum anunță presa franceză, de sinceritatea și de dragostea cu care primul nostru ministru și-a exprimat dorința, care era aceea a țării întregi, de a vedea consolidându-se mereu raporturile dintre cele două țări sături.

În Anglia, unde presa întreține o atmosferă hostilă intereselor românești și unde însăși oficialitatea, s'a părut, în anumite momente, că a fost departe de a aprecia cauza noastră cu toată imparțialitatea cuvenită, d. Vaida a știut să ne creeze o atmosferă favorabilă cu prilejul serbărilor date în onoarea sa și în cursul întrevederilor ce dsa a avut cu bărbații de stat englezi, cei mai de seamă.

Știrile ce ne vin azi din Anglia sunt din cele mai îmbucurătoare. Oficialitatea engleză apreciază calitățile de om de stat ale primului nostru ministru și după indicațiile ce există, se pare că aceiași oficialitate a revenit la sentimente mai bune cu privire la punctul de vedere românesc.

Pe de altă parte, presa engleză, încântată, pe neașteptate, de puternica personalitate a oaspetelui român, nu are decât cuvinte de elogii, față de afabilitatea acestuia și față mai ales de concepțiunile politice puse în evidență cu acest însemnat prilej.

Părerile presei, au fost călduros îmbrățișate de opinia publică engleză și astăzi, putem spune cu mândrie că, în Londra, popularitatea dlui Vaida Voevod, este completă.

O putem spune cu mândrie, nu numai pentru că este vorba de unul din bărbații politici cei mai de seamă ai Ardealului și ai țării întregi, dar pentru motivul că succesul necondiționat și franc obținut de d. Vaida, la Londra și Paris, pune în evidență, față de străinătate, raporturile de solidaritate și armonie ce există între Ardeal și celelalte teritorii alpine și între vechiul regat al României.

Ne mai putem exprima deplina noastră satisfacțiune și pentru motivul că fericitele rezultate obținute de călătoria dlui Vaida, de parte de a constitui un succes pur personal,

arată că străinătatea nu refuză să înțeleagă dreptatea unei cauze, atuncea când datele problemei îi sunt expuse cu toată sinceritatea posibilă, dar și în toată întinderea și complexitatea lor.

Din seria conspirațiilor din Ardeal.

Procesul din Cluj.

Cluj 9. — Eri s'a judecat de Curtea Marțială a corpului VI. de armată, procesul spionilor unguri, soldați în armata amiralului Horthy, plutonier Ludovic Ciampe în etate de 19 ani, originar din Cluj, care a făcut în timpul din urmă, după retragerea armatei noastre pe Tisa, de trei ori drumul dela Budapesta în Ardeal, spre a culege informațiuni cu caracter militar și politic.

Acuzatul a făcut mărturisiri amănunțite despre sistemul de spionaj, organizare și însușire a oamenilor trimiși de amiralul Horthy, precum și amănunte asupra felului de propagandă subversivă contra statului român, la care sunt angajați toți oamenii lui Horthy din Ardeal.

Acuzatul a fost condamnat la moarte, de Curtea Marțială, prezidată de d. Colonel Videscu.

Al doilea acuzat, sublocotenentul ungar, Zoltan Galli, face spionaj din anul 1913, de când a fost în București, ca director al oțelului „Metropol”, până la 1916. După înfăptuirea României-mari, a făcut două lungi călătorii de propagandă în Ardeal și în București, unde în apartamentele oțelului „Metropol” organizase un birou central de spionaj. A fost acum în urmă surprins încercând să elibereze cu forța pe un tovarăș al său, sublocotenent ungar, arestat de români pentru acte de spionaj.

Zoltan Galli, a fost condamnat de Curtea Marțială cu majoritate de voturi la moarte. (Ag. Tel. „Damian”).

Cum e apreciat d. Vaida în Anglia.

Londra. — Times din 29 Ianuarie scrie: D. Vaida un om, relativ încă tânăr, a jucat multă vreme un rol important în Europa sud-estică și îndeosebi în politica Ungariei. În timp de zece ani înainte de război, când românii din Transilvania sufereau opresiunea maghiarilor, s'a ridicat printre conducătorii mișcării politice transilvănene.

A fost capabil să se împotrivescă tuturor sfertărilor autorităților maghiare de a-l intimida sau de a-l discredita. Desigur că nu s'ar fi putut alege un reprezentant mai puternic al României unite pentru demnitatea de premier decât Vaida, care are toată vigoarea fizică a populației transilvănene, unită cu abilitatea României propriu zise și cu prudența pe care opresiunea o dezvoltă în naționalitatea luptătoare.

Premierul va petrece patru-cinci zile la Londra, în care timp va avea întrevederi cu toate personalitățile marcaute ale vieții politice de aici.

Inaugurarea palatului direcțiunii C. F. R. din Arad.

Dela revenirea imperiului român în ținuturile arădane, Aradul, a avut parte de o seamă frumoasă de serbători, despre cari totdeauna am luat cu bucurie și cu evlavie notă, fiindcă știăm, că serbările Aradului, ale citădelei dela granița apuseană a românismului, sunt serbările neamului întreg.

Duminecă am avut parte de bucuriile unei serbări locale, care însă prin prezența generalilor comandanți, a ofițerilor, a regimentelor din localitate, a avut de-asemena caracterul unei serbări naționale.

În acea zi căldicică, de iarnă târzie, în fața impozantului palat al direcțiunii regionale a C. F. R., s'au înșirat în coloane unitățile regimentelor din Arad, având în mijloc fanfara vânătorilor, în sunetele căreia și-au făcut intrarea în palat la orele 11 și jumătate P. S. Sa episcopul Ioan, generalul Leca, generalul Niculescu, prefectul Aradului, d. Veliciu și Marșieu, primarul Robu, cu colaboratorii lor, ofițeri superiori și funcționari.

În spațioasa sală a palatului direcțiunii C. F. R., P. S. Sa episcopul Ioan, a oficiat slujba divină, asistat fiind de protopopii Aradului și de preoții facultativi.

După oficierea serviciului divin, preoții au procedat la sfințirea tuturor camerelor și coridoarelor palatului, în timp ce P. S. Sa d. episcop, într'o însuflețită cuvântare, arată importanța creștinească a actului divin, precum și importanța zilei din punct de vedere național.

A urmat la tribună, d. director regional a C. F. R. din Arad, George Ispravnicu care a făcut pe scurt istoricul luptelor neamului, pentru întregire, al seriilor de dificultăți întâmpinate până acum, mai cu osebire la C. F. R. dar suportate și fâvinse, grație muncii intensive și ajutorului dat de vrednicii săi funcționari.

Sala festivă a palatului direcțiunii, împodobită cu tablourile în ulei, ale M. S. Regelui, Reginei și a prințului Carol, opera artistică a unei pictorițe Domnica Ispravnicu, s'a dovedit mică pentru lumea numeroasă, care înțelegând importanța serbării, și-a împlinit o datorie, ținând să asiste la inaugurarea acestei importante instituțiuni.

După cuvântarea dlui director regional, publicul a fost invitat în sala vecină, unde pe o masă lungă se înșirau tot ceea ce arta culinară a putut să invente mai ales, bucate servite admirabil și, din cari publicul a gustat cu plăcere, având în mijlocul său, pe d. general comandant Leca, P. S. Sa episcopul și toate autoritățile locale, precum și pe toți înalții funcționari ai C. F. R. din Arad.

După agapă, asistența a fost fotografiată în curtea-parc a palatului direcțional.

Frumeasa serbare a luat sfârșit d. a la ora 1.

Revendicările României.

București 7. — Guvernul a primit relațiuni din Paris, dela d. prim ministru Al. Vaida-Voevod, în legătură cu tratatul de pace cu Ungaria. D. Vaida afirmă, că sunt serioase indicii, că nu se va recunoaște în întregime linia ferată Arad - Oradea-mare. România până acum a obținut dreptul liberei circulațiuni pe această linie, care la Ciaba ar fi să treacă pe teritoriul unguresc. Sunt speranțe, că orașul Ciaba va fi trecut României.

INFORMAȚII.

— *Parlamentarii basarabeni, au discutat la cubul partidului fardnesc basarabeon, chestia reformei agrare pentru Basarabia. Proiectul acestei reforme va fi înaintat parlamentului în cursul săptămânii viitoare.*

— *Ziarele din Capitală anunță, că lucrările comisiei însărcinate cu modificarea regulamentului camerei și al senatului sunt pe terminate. Proiectul va fi supus dezbaterilor încă în cursul lunii curente.*

— *„Ziarul „Dacia” anunță, că d. prim-ministru Vaida se va întoarce dela Paris peste 10 zile. D. Maniu sosește în capitală la începutul săptămânii viitoare”.*

— *La Constantinopol, după cum am anunțat a izbucnit ciuma. Guvernul a întărit măsurile severe de profilaxie pentru mărțurile și căldorii cari sosesc de acolo la Constanța.*

— *Comisia dundreană, după cum se anunță, se va întruni în curând sub președinția amiralului englez Troubridge. Comisia dundreană va lua măsuri grabnice, pentru restabilirea navigației normale pe Dundre.*

— *Toți lucrătorii din docurile dela Rotterdam au proclamat greva.*

— *Ministrul Vlad lucrează la alestirea proiectului pentru încheierea împrumutului intern, după ce acum a terminat consfătuirile cu directorii băncilor.*

— *Se dă ca sigură știrea, că d. Ghica delegatul actual al României la conferința de pace, fost ministru la Roma, va fi numit ministru la Paris, iar d. Boerescu, ministru la Londra,*

— *Biroul internațional al muncii a lansat din Amsterdam un manifest către populația Americii și Europei occidentale, invitându-o, să influențeze guvernele lor, să ia măsuri pentru îmbunătățirea situației economice a Europei centrale.*

— *Cetim în „Patria”:*

„Cu indignare înregistrăm și noi cazul unis, descoperit zilele acestea de Tribuna, ce apare în Oradea.

Ziarul „Szabadság” fost leibjurnalul politiceii tisaiste — și azi e impus tuturor preturilor și notariatelor din Bihor, ca și pe vremea lui Tisza Pista.”

— *În ziua de 5 Februarie a. c. un număr de 50. din femeile curcicene, văduve de război, au fost prezentate de dna pictor Domnica Ispravnic dlui prefect Marșieu, subprefect Mladin și dlui Dârlea, care au luat măsurile necesare, să aceste văduve, să-și primească ajutorul legal întârziat, din Martie anul trecut.*

Cu aceasta ocaziune s'a constatat că sunt mai mult de o sută de copii sub 15 ani, orfani și săraci cu desăvârșire, cari n'au nici îmbrăcăminte spre a se putea duce la școală, precum și vre-o 40 copii, orfani de ambii părinți, în mizerie.

Dna Pictora Domnica Ispravnic roagă publicii, indiferent de naționalitate, să doneze haine vechi și rupte femecești și bărbatești, din care s'ar putea scoate bucăți bune spre a se face hainuțe copiilor de ambe sexe și de toate vârstele.

Orice vestimânt, cât de uzat, ghete și rufe, cine vrea să dovedească mila creștinească, e rugat a le trimite la dna Pictora Ispravnic, din strada Consistoriului no 20 (fosta strada Bathány).

Toate acele lucruri, vor fi apoi adunate, dezinfectate, asortate, croite și cusute pentru orfani de război.

— *Cursul leului la bursa din Paris s'a ridicat la 25 centime.*

— *Corpurile Legiuitoare au votat ori legea prin care ziua de 24 Ianuarie st. non e instituită ca sărbătoare oficială a unirii tuturor Românilor.*

În cursul ultimului consiliu de miniștri ce a avut loc în capitală, d. ministru Popovici a relatat, că lucrările de reconstruire peste podul Borcia (Dobrogea) au început. Comisiunea trimisă în America pentru procurarea materialelor necesare acestui pod, a fost rechemată, de oare ce s'a găsit în țară materialul necesar.

D. ministru Pop, a anunțat că d. Vaida în ultima scrisoare trimisă se declară optimist în chestiunea rectificării granițelor noastre dinspre Ungaria. D. C. Pop declară că pentru obținerea împrumutului extern nu se va ajunge niciodată la amanetarea bunurilor Statului.

— *D. Vlad exprimându-se relativ la problema financiară, a declarat că în ce privește împrumutul intern tratativele sunt pe sfârșit. Termenul de acoperire al emisiunii va fi de 50 ani.*

Dsa nu se îndoește de reușită, deoarece cei bogați și mai ales îmbogății din război își dau seama de afacerea bună pe care o fac subscriind sume cât mai mari.

Subscrierile se vor primi numai în monedă românească.

Referitor la împrumutul extern, d. ministru Vlad a declarat că reușita lui este nesigură.

Știrile apărute într'un ziar de dimineață, cari dau împrumutul extern ca și făcut pe piețele dela Londra, Washington și Paris, nu corespund adevărului.”

— *Alegerea de deputat în cameră în circumscripția Borosineu a fost fixată pentru ziua de 24 Februarie, iar depunerea candidaturilor pentru 15 Februarie.*

Se anunță că se va pune oficial din nou candidatura dlui Ioan Suciu.

— *Citim în „Dacia”:*

„Membrii guvernului discutând restricțiunile încă în vigoare la punetele de trecere dinspre Ardeal și Bucovina, au hotărât desființarea tuturor impedimentelor existente, lăsându-se complet libere comunicația și trecerea mărfurilor și oricăror transporturi de dincoace de munți la frații din Ardeal și Bucovina, cum și din aceste regiuni în restul țării.

Guvernul va veni cu un proiect de lege în acest sens”.

— *Promofie.* D. Virgil Popoviciu, absolvent al universității din Cluj, a fost promovat la 6 Februarie, la această universitate, doctor în Medicină.

— *Medicul șef al orașului invită pe toți medicii practicanți din Arad să-i anunțe toate cazurile de gripă spaniolă și celelalte cazuri de boli contagioase prin cel mai apropiat gardist de serviciu pe stradă. Gardiștii au primit instrucțiuni în acest sens.*

Medicii au fost obligați a anunța numele etatea și locuința bolnavului.

Aceasta pentru că boala spaniolă la proporții tot mai înuse în oraș. Date precise lipsesc însă, deoarece medicii au neglijat a anunța cazurile serviciului sanitar al orașului.

— *Președintele comisiei igienice a orașului a convocat pentru 12 Februarie, după masă la ora 5, în sala ședințelor senatoiale dela primărie, ședința comisiei de igienă.*

Distribuțiile de haine.

— *Duminică după masă la orele 3 s'au distribuit în localul școlii primare din strada Iosif Vulcan, elevilor săraci dela școlile române de stat și comunei din Arad, vestiminte colectate de „Reuniunea femeilor române din Arad și împrejurime”. În legătură cu acest act umanitar directorul d. Popovici a organizat o festivitate școlară, în cadrul căreia elevii și elevele s'au produs cu cântece și recitări de poezii.*

D. director Popovici a vorbit elevilor despre femeile-mame și femeile eroine, ale căror nume sunt eternizate în istoria neamurilor și a mulțumit Reuniunii pentru ajutorul dat elevilor săraci.

Revizorul școlar d. Moldovan a arătat însemnătatea actului caritativ săvârșit de reuniune din punct de vedere religios și umanitar și a adus mulțumiri reuniunii și numele rezortului și ministerului instrucțiunii, în calitate de reprezentant al acestora.

Au fost de față la festivitate, președinta Reuniunii femeilor, dna dr. Ispravnic, numeroase membre ale Reuniunii, primarul orașului d. dr. I. Robu și d. dr. S. Barbura, ca reprezentanți ai Eforiei școlare, referentul școlar al consistoriului d. Păcățian, revizorul școlar d. I. Moldovan, corpul învățătorilor dela școlile primare și părinții elevilor.

S'au distribuit copiilor săraci 120 perechi de ghete și 200 vestiminte.

Mulțămire publică.

Societatea de lectură „Ioan Russu Șirianu” își exprimă cea mai adâncă mulțămire, pentru donațiile benevole făcute cu ocaziunea serbării din 6 Februarie st. n.

Dr. Traian Șineai 100 cor.; P. S. S. Ioan I. Pap episcop 50 cor.; Subl. Indrea Ioan Zeno 40 cor.; N. N. 30 cor.; Dr. George Costa 20 cor.; Dr. A. Crișan 20 cor.; Dna Dehelean 20 cor.; Dșoara Stela Moldovan 20 cor.; N. N. 20 cor.; Nicolae Cristea 10 cor.; Veturia Netescu 20 cor.; N. N. 10 cor.; Dl Tatu 10 cor.; N. N. 10 cor.; Dșoara Flori Raicu 10 cor.; N. N. 10 cor.; 3. N. N. câte 10 = 30 cor.; N. N. 9 cor.; Albu Stardenescu 5 cor.; N. N. 4 cor. Total 448 cor. — care sumă se adaogă la fondul societății.

TELEGRAME.

— *Agenția telegrafică „Damian” (fost Dacia).*

— *Extrădarea exîmpăratului Wilhelm.*

Haga. — *Guvernul Olandei a invitat pe ziua de 15 Februarie la Haga, pe reprezentanții neutrilor, ca să decidă, dacă este sau nu obligată Olanda, în sensul codului juridic internațional, să extradeze pe exkaiserul Germaniei.*

— *Serbia refuză ultimatul aliaților.*

Laibach. — *După zările din Belgrad, consiliul de coroană, al Serbiei, a refuzat acceptarea condițiilor cuprînse în ultimatul aliaților în chestiunea Mării Adriatice.*

— *Repatrierea prizonierilor unguri.*

București. — *Prizonierii bolșevici unguri, internați în Cluj și alte orașe din Transilvania vor fi repatriați numai după ce vor sosi acasă acei 30 de mii de prizonieri români, reținuți în Germania.*

— *Censurat: C. Teodorescu.*

— *Concurs.* În școala primară comunală din Șimandul de jos și în Tövisegyháza au devenit posturile de învățători vacante. Emolumentele acestor posturi sunt: dela comuna Șimandul de jos 120 - 120 cor. salar anual, și locuința în natură. Adusul de scumpete, de războiul, familiar și pentru vestiminte se asigura din visteria statului. Petenții trebuie să poseadă limba română și maghiară. Reflectanți să-și înainteze petițiile complet ajustate până inclusiv 29 Februarie 1920 primăriei comunei Șimandul de jos. Primăria comunală.